

UMĚLECKÉ DÍLO APLIKOVANÉ V MODERNÍM UMĚNÍ

Anotace: Umělecké dílo jako takové, jeho definice a lehký úvod z historie. Poté je aplikováno do problematiky moderního umění jako celku a následně jsem moderní umění rozebrala po jednotlivých a dle mne důležitých a zajímavých uměleckých směrech. Ke každému směru jsem stručně vypsalala nejdůležitější základní informace. Dalším bodem jsem zvolila seznámení s Damienem Hirstem a jeho tvorbou a v poslední řadě street art, graffiti. Cílem mé práce bylo poukázat na různorodost lidského chápání uměleckého díla kdysi a dnes a mnou obdivované „pouliční umění“, které považuji za „umělecké dílo“.

OBECNĚ DEFINOVANÉ UMĚLECKÉ DÍLO

- Uměleckým dílem může být cokoli, umění po výtvarné stránce, hudební umělecká díla, architektura, řemesla, literatura a mnohé další. Může jím být takřka cokoli, co v sobě nese jakési magično, estetično a pro nás něco zajímavého a neobvyklého. Umělecká díla nacházíme již velice dávno v podobě jeskynních maleb našich předků například Altamira nebo Lascaux a jejich primitivních nástrojů, nádob a v neposlední řadě také sošky Venuše z různých nalezišť a jiné náboženské kultury. Už toto lze považovat za umělecké dílo, něco magického, co v nás vyvolává jisté pocity, úvahy a rozkoš z nepoznaného. Takto jsme začali objevovat pojem umělecké dílo, jako něco, v co budeme nazírat a o co se budeme zajímat. Postupem doby jsme začali chápat umělecké dílo více po výtvarné, hudební a literární složce, kdy portréty urozených a jejich sochy v nás vyvolávaly něco, co si zaslouží být uznáváno a obdivováno. Taktéž mytologické a náboženské výjevy, v Egyptě pak uznávání bohů a u nás zejména zvěstování, panna Marie s Ježíšem a ukřižování. Na tato vše však postupem času a rozvojem civilizace přicházíme až teď, výzkumem a objevy. Pravidlem tedy většinou bývá, že čím starší umělecké dílo je, tím větší má duchovní a magickou hodnotu. Musíme však ještě podotknout jednu skutečnost a to tu, že se můžeme setkat s dvěma druhy uměleckého díla. Jedná se o skutečné umělecké dílo a populární konzumní artefakt. Rozdíl nacházíme v míře složitosti těchto děl. Populární konzumní artefakt je záměrně tvořen jednoduchými strukturami a stereotypičností, kdežto pravé umělecké dílo je složitější pro pochopení má složitější mechanismus a většinou jeho pravost a umělecká hodnota vyplývá až po čase. V této dnešní době už je uměleckým dílem skoro vše. Máme hodně druhů umění a tudíž i uměleckých děl, některá více a některá méně cenná.
- Mou volbou, kde aplikovat umělecké dílo, bylo moderní umění. Moderní umění začalo koncem 19. století. Charakteristickou tendencí moderního umění je individualismus, subjektivismus, modernismus a experiment. Toto novodobé umění otevírá umělcům velkou škálu možností a volbu svobodného projevu. V počátcích moderního umění určitě stojí za zmínku impresionismus.

NĚKTERÉ SMĚRY MODERNÍHO UMĚNÍ A JEJICH OBECNÉ DEFINICE

- IMPRESIONISMUS – je uměleckým směrem s názvem odvozeným od obrazu Claude Moneta „Impression“. Impresionismus byl reakcí na ateliérovou malbu, jeho cílem byla malba v přírodě, kde umělci zachycovali reálné chvíle, pocity, hříčky přírody a myšlenkové pochody.

Umělci nerespektovali tehdejší pravidla výtvarného umění o zachycení ideální krásy, ale malovali krásu realnou, přirozenou.

- KUBISMUS – avantgardní umělecké hnutí, které pojímá výtvarné umění revolučním způsobem. Princip spočívá v jeho prostorové koncepci, předmět je zobrazován z více úhlů najednou. Zobrazovaný předmět byl rozkládán na geometrické tvary (především krychle – latinsky cubus), které byly pak dle vlastní fantazie skládány do obrazu. Kubismus ovlivnil a následující směry ať už přímo nebo nepřímo.
- DADAISMUS – avantgardní umělecký směr, vzniklý ve Švýcarsku. Vznikl jako revolta skupiny umělců proti válečným hrůzám. Dadaisté tvrdili, že dadaismus není umělecký směr, ale jeho opak. Význam díla a výklad děje závisí na divákovi. Běžné umění se snažilo působit na lidské city, dadaismus se snažil urážet. Vyznačoval se například roztřiháváním novinových článků a jejich znovu slepováním dohromady, ale v náhodném pořadí, takže konečné texty byly nesmysly.
- SURREALISMUS – evropský umělecký směr, který usiluje o osvobození mysli, zdůrazňuje podvědomí. Snaží se o zachycení snů, pocitů, představ a myšlenek. Byl negativní odpovědí na válku, ale měl pozitivnější názor – svět může být změněn a transformován do místa lásky, svobody a poezie.
- LAND ART – tento umělecký směr vznikl v USA v 60. letech. Umělci tohoto směru se obrátili proti klasickému komerčnímu umění a měli záporný názor na umění, které bývá vystaveno v galeriích a muzeích. Upřednostňují tvorbu uměleckých děl přímo v přírodě za přítomnosti ryze přírodních produktů a jednoduchosti. Díla land artu působí svou monumentalitou. Toto krajinné umění má blízko k fotografii. Jeho kořeny sahají až do historie, například visuté zahrady královny Semiramidy nebo keřová bludiště.
- POP ART – tento směr se objevil zhruba v polovině 50. let a dominoval v 60. letech. Byl ovlivněn moderní hudbou a komerčním uměním. Vyznačuje se velkými formáty a výraznými nebo naopak mdlými barvami. Vytváří se pomocí techniky sítotisku s opakujícími se motivy. Například velice populární se stala láhev od coca coly nebo Marilyn Monroe, čtyři její portréty vedle sebe ovšem pokaždé v jiné barvě. Pop art byl tvořen v komiksovém stylu, jednoduchou nestínovanou linií.
- Na konec stručných ukázek uměleckých směrů bych chtěla ještě dodat něco málo k umělci, který je podle mého názoru jedním z nejlepších příkladů moderního umění a tedy naší šílené doby. Jeho díla poukazují na to, jak je dnes chápáno umělecké dílo, že už to nemusí být pouze malba v rámu visící na stěně v galerii nebo klasická hudba. Ten, na kterého bych chtěla poukázat je Damien Hirst.
- DAMIEN HIRST – Zabývá se malířstvím, instalací, plastikou a dalšími výtvarnými technikami. Je členem výtvarné skupiny Mladí britští umělci. Jedním z předních Hirstových témat je „smrt“, proslavil se svými skutečnými zvířaty (krávou či koněm) naložených ve formaldehydu. Takhle vystavil například i 4,3 m dlouhého žraloka tygrovaného. Tvorba Damiena Hirsta představuje čistě formalistické záměry a zabývá se hluboce symbolickými a metafyzickými

otázkami. Fascinován smrtí, svádí umělec diváka svými často groteskními reflexemi smrtelnosti, v nichž je vždy obsažen onen konečný moment nenávratu – moment předposlední pravdy. Toto jeho umění poukazuje na nový druh krásy, obnovu estetického vnímání.

- Touto stručnou ukázkou jsem chtěla poukázat na velice rychlý pokrok doby hlavně v „umění“. Za umělecké dílo považujeme zvířata naložená ve formaldehydu.
- Posledním uměleckým směrem, na kterém bych chtěla představit dle mého velikou váhu „uměleckého díla“ a „moderního umění“ je STREET ART/GRAFFITI. Toto je pro mě uměním hodného uznání a obdivu.
- STREET ART – Toto umění se též jinak nazývá „pouliční umění“, je to vesměs zakázané nebo jen z poloviny povolené tvorby do veřejného prostoru. Street art úzce navázal na graffiti, v současné době využívá množství technik od samolepek, šablon a plakátování, až po trojrozměrná díla. Existence tohoto pouličního umění má kořeny již v dávnějších dobách, ovšem do povědomí teoretiků vstoupil až v 70. letech vystoupením newyorských uměleckých kolektivů působících v prostředí hudebních subkultur Brooklynu a Bronxu. Graffiti je často spojováno s hip hopem, rapem a break dance. Ačkoli graffiti je považováno za umění a jeho výtvořitelé za umělecká díla, pro některé tato skupina umělců představuje pouze rozmary a vandalismus. Díky tomuto problému s neuznaností je i řada výborných umělců skrývána a svá díla představují jen pod svojí přezdívkou. Ovšem toto také není pravidel, protože i řada významných umělců si šla svou cestou bez skrývání a pseudonymů. Historie graffiti můžeme najít v pravěku v jeskynních malbách, v Římě v Pompejích, ale také v Egyptě, jako anonymní škrábání do omítek, vzkazy, vyznání lásky, nadávky apod. Dále sgrafita jako proškrabávání omítky a nakonec fresky, nanášení barvy na vícevrstvou vlhkou omítku. Současné graffiti však pocházejí z New Yorku. Jistý Demetrius přezdívaný jako „Taki“, si osvojil a stal se autorem podpisů TAKI 183 na nesčetných plochách. Další inovátor byl SUPER KOOL 223, který vytvořil první barevný piece za pomoci improvizované výměny trysek na plechovku spreje. V roce 1973 FLINT 707 vytvořil první wholecar na vagónu metra a použil 3D stylizace. Poté si začali graffiti osvojovat i mladí lidé nebo také absolventi uměnovědných disciplín. Později nachází graffiti cestu i do galerií, pak po zkušenosti s hippies zareagoval zákaz prodeje barev mladistvým. Existuje několik principálních pohledů na graffiti a to:
  - OSOBNÍ PROJEV (značka dominance) versus umělecký koncept (sdělení, komunikace)
  - VEŘEJNÝ PROSTOR (ilegalita) versus galerie (přijetí pravidel)

ZDROJE:

<http://www.artlist.cz/?id=156>

http://vulgo.org/index.php?option=com_content&view=article&catid=88:ukazka&id=81:co-je-umlecke-dilo

http://cs.wikipedia.org/wiki/Modern%C3%AD_um%C4%9Bn%C3%AD

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti>

<http://www.galerierudolfinum.cz/cs/exhibition/damien-hirst-zivot-smrt-laska>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Damien_Hirst

<http://blisty.cz/art/24771.html>

Marie Klimešová – Věci umění, věci doby